

märka last

MTÜ Lastekaitse Liidu ajakiri
9/2015

› Kasvukeskkond kui väärtushoiakute ja iseloomuomaduste kujundaja Põlva lasteaias Lepatriinu

› Kuidas kaasata „Kiusamisest vabaks!“ metoodikasse terve koolipere?

› Innovaatilise ja kogukonda kaasava lasteaia loomiseks on vaja kannatust

› “Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ 2015. aasta neljanda kvartali tegemised

Projekt „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ on rahastatud Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) toetuste programmi „Riskilapsed ja –noored“ avatud taotlusvoorst „Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“.

Programmi viivad üheskoos ellu Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium ja Sotsiaalministeerium. Programmi rakendusüksuseks on Eesti Noorsootöö Keskus ning partneriks Norra Kohalike Omavalitsuste ja Regionaalsete Omavalitsuste Liit. Eestis on projekti eestvedajaks MTÜ Lastekaitse Liit.

Toimetaja:

Kadi Hainas

Kujundus:

Katrin Nõu

Illustratsioonide autorid:

Katariina Ropavka 6.a (Tallinna Lasteaed Pääsusilm)

Adeele Uibo 6.a (Tallinna Lasteaed Pääsusilm)

Karmen Pihlak 4.a (Tallinna Lasteaed Pääsusilm)

Ajakirja kontakt:

ajakiri@lastekaitseliit.ee

Ajakiri.lastekaitseliit.ee

Väljaandja:

MTÜ Lastekaitse Liit

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

JUSTIITSMINISTEERIUM

SOTSIAALMINISTEERIUM

„Usun, et jõuluigatsust võiks iseloomustada sõnaga jõulumaa. Ja see ei asu Lapimaal, Rootsis või Jaapanis, vaid igäühe südames.“

Viive Rull,

„Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“

koolituste koordinaator

SISUKORD

4

Kasvukeskkond kui väärtushoiakute ja iseloomuomaduste kujundaja Põlva lasteaias Lepatriinu

9

Helkurkarud võidavad südameid

10

Kuidas kaasata „Kiusamisest vabaks!“ metoodikasse terve koolipere?

17

Innovaatilise ja kogukonda kaasava lasteaia loomiseks on vaja kannatust

21

“Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ 2015. aasta neljanda kvartali tegemised

Kasvukeskkond kui väärtushoiakute ja iseloomuomaduste kujundaja Põlva lasteaias Lepatriinu

Ene Tigas

Põlva Lasteaed Lepatriinu, direktor

Karmen Pihlak 4.a (Tallinna Lasteaed Pääsusilm)

*Väärtused on nagu prillid, läbi mille ma vaatan maailma;
hindan, mis on hea ja mis on halb, ning teen oma valikud.*

(Merike Mitt)

**Kasvukeskkonnast mõeldes peame sageli silmas kodu.
Tegelikult on aga kasvukeskkond kõik, mis last
igapäevaselt ümbritseb: kodu; lasteaed;
mängukaaslased; mänguväljakud; erinevad inimesed,
kellega laps kohtub; olukorrad, mida laps läbi elab jne.**

Lasteaed on mitmetasandiline võrgustik, kus lapse väärtushinnanguid kujundab kogu lasteaia personal, kuid sellest olulisemal kohal on kodu. Kui me ei õpeta lapsele konkreetset teadmist või oskust, oleme meie, täiskasvanud, olenevate ametist, vanusest, soost jne oma eeskujuga hoiakute võtmeisikuteks. Täiskasvanu vastutuseks on lapsi teavitada vastuvõetamatutest käitumistest ja samas pakkuda

asemele vastuvõetavaid käitumisi. Näiteks üle tänava minek selleks ette nähtud kohas; trepist alla tulles ei sõida mööda trepikäsi; rühmas heaks kaaslaseks olemine jne... Missugused hoiakud ja kogemused saab laps kaasa kogu eluks, sõltub paljustki just koolieelsest eest. Täiskasvanu õpetab alateadlikult oma väärtuseid ka lapsele, kes tajub neid samuti alateadlikult.

„Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projekti metoodika annabki meile, täiskasvanutele, võimaluse õpetada lastele ja õppida ise just väärtuste kaudu elamist. Et see metoodika on omaks võetud, tõestavad erinevad nimetused: karumetoodika, karustumine, mömmikoosolek jne.

Meie lasteaiast liitus 2012. aasta veebruaris projektiga kaks rühma, oleme Põlvamaa pilootlasteaed ja tänaseks päevaks on liitunud kõik üheksa rühma. Algas ei olnud lihtne, sest liitumise mõte oli esialgu vaid minu kui juhi peas. Et muutuda lahutamatuks osaks igapäevatoos, vajab uue metoodika rakendamine palju tööd, vaeva ja pühendumist.

Kes oli valmis alustama kohe, kes vajab aega

Juhina tekkis küsimus – oodata ju võib, kuid kui kaua anda selleks aega? Ootasime rahulikult ning ühel hetkel ütlesid õpetajad ise, et nad on valmis. Juhina oli iga õpetaja sisemine valmisolek metoodika alustamiseks minu jaoks väga oluline, sest pärast põhikoolitust oli vajalik metoodika enda jaoks põhjalikult selgeks teha.

Meie kui pilootlasteaed olime esimeste seas, kel tuli oma kogemusi kirja panna. Järgmised liitujad said juba kogemusi meie oma maja õpetajatelt.

Nii alustamise kui ka töötamise juures on oluliseks märksõnaks järjepidevus. Võime ju rääkida, et võtame metoodika kasutusele, aga kui see tegutsemine toimub juhuslikult ning järjepidevus puudub, ei ole tulemuseks metoodika rakendamine. Selleks, et kogu maja töötaks metoodika järgi, on oluline juhi enda motivatsioon, toetus ja kogu pedagoogilise personali teadlikkus. Juhina panustasin enda teadmised ja oskused väärtusarendusse. Lisaks „Kiusamisest vabaks!“ koolitustele viisin samal ajal läbi koolituse kogu personalile – „Väärtusarendus Lepatriinu lasteaias“. Mõlemad koolitused täiendasid teineteist.

Väärtustele tuginev metoodika on toonud meie mõtetesse ja käitumisse uut hingamist. Tänu sellele oskame teadlikult väärtuskasvatust planeerida ning eelkõige oleme aru saanud, et kõik sõltub kogu personalist - kuidas me käitume, suhtleme ning eeskuju anname.

Kõige raskem oli minul kui juhil toime tulla sisemise konfliktiga, mis tekib, kui inimene hakkab iseenda väärtuste üle juurdlema ja neid analüüsima. Peeglistse vaatamine on kahtlemata raske, sest tahame näha ainult ilusat ja head, olgu see siis töötaja või õppeasutuse tasandil. Kui aga julged probleemi tunnistada ja sellest rääkida, siis see ka aitab. Selle läbi sain aru, et iga töötaja ootab individuaalset toetust ja vajadusel nõu või abi, aga kõige suuremaks küsimuseks oli, kuidas mina suudan seda kõike pakkuda? Juhina saan olla ainult suunaja ja toetaja.

Räägin, tean, oskan ja teen

Mind aitab teadmine, mida õpetan ka õpetajatele – räägin, tean, oskan ja teen. Räägin, mis on minu väärtused ning nägemus lasteaia tööst ja sellest, kuhu ma tahan asutuse juhtimisega välja jõuda. Tean, mida selleks tegema peab ja oskan toetada töötajaid uue metoodika rakendamisel, Teen ehk olen teistele eeskujuks.

Väärtusarenduse tulemusena töötasime kogu kollektiivi ja hoolekoguga läbi lasteaia põhiväärtused: avatus, rahulolu, mängulisus, ausus, sõbralikkus, tunnustus, unikaalsus, sallivus. Täiskasvanute teadlik arusaam, oskused ja hoiakud lasteaia väärtuste järgi toimimise suhtes aitavad iga-aasta kaasa lapse positiivse minapildi ja iseloomuomaduste kujunemisele.

Õpetajad tegid ettepaneku, et kõik rühmad hakkavad „Kiusamisest vabaks!“ metoodikat rakendama ning see sai kajastatud ka lasteaia arengukavas. Õppeaasta üldeesmärgid on seotud väärtustega, millest omakorda juhitud õpetajad rühmas tööplaneerimisel.

Oleme metoodika rakendamise teekonnal ning leiame vastuseid küsimustele, kuidas edasi areneda, et õpetaja tunneks rohkem toetust, oskaks planeerida, teaks, kuidas karumeetoodika tegevusi päevikus paremini analüüsida, kuidas lasteaia õppekavas metoodikat kirja panna jne. „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ metoodika rakendamine ongi üks pidev õppimine ja muutustega toimetulek. Kõige olulisem on jääda iseendaks ja järgida väärtusi, millele toetudes tunned end täisväärtusliku inimesena.

Tean, et tulemuse saavutamise märksõnadeks on järjepidevus ja tahe, mingu aega vähem või rohkem. Lepatriinu töökas ja väärtustele orienteeritud personal töötab selle nimel, et me kõik oleksime üksteisele head kaaslased.

Helkurkarud võidavad südameid

Mis on pimedal ajal sinu välimuse juures kõige olulisem, kangelaslikum ja silmapaistvam osa? Loomulikult helkur ning eriti omanäoline on see siis, kui see on oma kätega valmistatud! „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projektimeeskonnani on jõudnud suurepäraseid näited Puiga ja Kalamaja Põhikooli õpilaste valmistatud käsitööhelkuritest, mis aitavad tagada mõlema kooli õpilaste turvalisust liikluses. Kalamaja Põhikooli karukujuliste helkurite keskmes on kooli enda 100. aastapäeva logo, Puiga Põhikooli helkurite valmistamises aitasid kaasa ka kohalikud käsitööviljelejad Aila Näpustuudiost.

Püsige nähtavad!

Puiga Põhikooli helkurkarud

Kalamaja Põhikooli helkurkarud

Adeele Uiho 6.a (Tallinna Lasteaed Pääsusilm)

Kuidas kaasata „Kiusamisest vabaks!” metoodikasse terve koolipere?

Margarita Remujova,

Kalamaja Põhikooli sotsiaalpedagoog

Ilmselt tegelevad kõik koolid ja lasteaiad kiusamisega seotud probleemidega. Tihtipeale kulub kogu aeg ning ressurss konflikti lahendamisele ja ennetamine jääb justkui tahaplaanile. „Kiusamisest vabaks!” metoodika on aga meile suurepärane abivahend, mis aitab tegeleda just vajaka jäänud ennetamisega.

„Kiusamisest vabaks!“ juhendajad teevad vapustavat tööd, kuid kui tublid nad ka poleks, vajavad ka nemad tuge ning abi. Seda saavad pakkuda nii lapsevanemad, kolleegid kui ka õpilased ise. Mina kolleegina, sotsiaalpedagoogina kui ka Kalamaja Põhikooli „Kiusamisest vabaks!“ koordinaatorina leidsin, et

heaks mooduseks abistamiseks metoodikaga tegutsevaid klassijuhatajaid, on kaasata võimalikult palju inimesi kogu kooliperest.

Esiteks on oluline, et metoodika ja selle väärtustega oleksid kursis kõik õpetajad ja juhtkond. Kui juhtkond ja kolleegid on toetavad ning räägivad samadest väärtustest, mis metoodikaga kaasas käivad, tulevad ka tulemused kiiremini.

Sõprusprogramm aitab luua häid suhteid väiksemate ja suuremate vahel

Metoodika näeb meie koolis ette ka sõprusprogrammi „Paremad sõbrad“. Selle peamiseks eesmärgiks on, et

5a klassi kompositsioon „Hoolime“.

erinevas vanuses lapsed saaksid sõpradeks ja kooliskäimine muutuks meeldivamaks nii suurtele kui ka väikestele. See programm annab noorematele õpilastele suurema turvatunde ja vanemad õpilased näevad, et neid väärtustatakse. Samuti aitab see luua turvalise ja hooliva koolikeskkonna, kus kesksel kohal on üksteise austamine.

Kuid enne, kui me üheskoos väiksematele lastele suuremaid sõpru otsima hakkasime, leidsime, et esmalt tuleb metoodika ning sellega kaasnevate

väärtustega kurssi viia vanemad koolikaaslased. Nii me arutasimegi nelja põhiväärtuse üle, milleks on sallivus, austus, hoolivus ja julgus, ka vanemate klasside õpilastega. Selleks sobisid suurepäraselt inimeseõpetuse tunnid. Jutu kinnistamiseks püüdsime ka neid väärtusi veidi põnevamalt esile tuua (pilt 1).

Lisaks oleme teinud ühiseid üritusi, kus on samuti põhiteemadeks meie väärtused. Näiteks ühel üritusel pidid lapsed ise väärtuste teemalisi etteasteid välja mõtlema. Mõned

laulsid, teised tegid etenduse või rollimängu. Selline üritus näitab lastele, et salliv, hooliv, austav ja julge ei tule olla mitte ainult oma klassis vaid kogu koolis. Lisaks ei ole ükski klassigrupp selles üksi, vaid kõik töötavad koos selle nimel, et luua head klassikeskkonda.

Kui jutud räägitud, oli aeg tegutseda

On arusaadav, et me ei saa ega taha kedagi sundida teisega sõber olema.

Kuid kuidas siis viia kokku suuremad ning väiksemad sõbrad? Selleks arutasime väikestega meie kooli probleemide üle ning panime need kirja. Seejärel pakkusid lapsed ise lahendusi välja ning väikesed jõudsid järeldusele, et probleemide lahendamise saavad neid aidata suuremad õpilased. Sama tegime ka vanemate õpilastega. Selle tulemusena sündis õppevideo, mis rääkis meie kooli ühistest muredest ning nende lahendustest. Video loomisest võtsid osa nii suured kui ka väikesed, kes protsessi käigus omavahel tutvusid ning omavahel siiani suhtlevad. Vanemad õpilased käivad hea meelega vahetunnis noorematega mängimas ning ka pisikesed ise lähevad kallistama ning kontakti otsima.

Kaasata tuleb terve kogukond

Kindlasti on veel tegevusi, mis toetavad turvalise ja hooliva koolikeskkonna loomist ning need olid kõigest üksikud paljudest näidetest. Tahan eelkõige rõhutada, et mida paremat tulemust me soovime saavutada, seda rohkem inimesi peame sellesse kaasama! Mina ja minu kolleegid oleme arvamusel, et „Kiusamisest vabaks!“ metoodikasse tuleb uskuda ning võtta seda kui ühte loomulikku osa õppeprotsessist. Siis on võimalik saavutada

Kalamaja Põhikooli koolipere ühisürituse

ME HOOLIME
OLEME JULGED
ME AUSTAME
OLEME SALLIVAD

Kiusamisest vabaks!
Free of Bullying

Innovaatilise ja kogukonda kaasava lasteaia loomiseks on vaja kannatust

Kadi Hainas,

"Kiusamisest vaba lasteaed ja kool"
võrgustikutöö koordinaator

Innovaatilise välimusega Kiiu Kiigepõnni lasteaeda taamalt piideldes ei oskaks võõras pilk esmavaatlusel arvatagi, et tegemist on lasteasutusega. Seesugusel esmamuljel on tegelikult ka pisut tõtera sees.

Nimelt pole lasteaiaruumid kasutusel pelgalt selleks ettenähtud otstarbeks, vaid ühiskondliku interjööri auhinna pälvinud lasteaeda leiab lisaks lastele tee kogu ümbruskaudne kogukond. Koostöös MTÜ Kiiu Arendusega korraldatakse lasteaia ruumides filmiõhtuid, laatasid, kontserte, pensionäride koosviibimisi ning kõikvõimalikke üritusi, mis on olulised kogukonnatunde tekkimiseks.

Lasteaia juhtkond leiab, et ruumide avalik kasutamine mõjub lasteaiaelule ainult positiivselt, sest enamus Kiiu lasteaia lastest ja nende vanematest on pärit kohalikust kogukonnast.

Kui vanematel on võimalus vabal ajal lasteaia ruumides käia, on nad sealse eluga rohkem kursis ning lasteaed muutub turvalisemaks ja kodusemaks kõigile.

Kiiu kiigepõnni Lasteaed (Foto:Kiiu Kiigepõnni, Lasteaed)

Lasteaia loomine on pikaajaline protsess

Kuna lasteaed tegutseb alles teist õppeaastat, on paljud nende enda traditsioonid alles loomisel. Küll aga on selle lühikese ajaga käima lükatud nii mõnigi uus ettevõtmine, millesse on kaasatud ka ülejäänud valla lasteaiad. Nimelt said Kiiu Kiigepõnni eestvedamisel esimest korda kokku valla neli lasteaeda ja korraldasid ühisüritusi, näiteks tähistati koos isadepäeva. „Teisedki olid üllatunud, et miks varem pole ühisürituste tegem-

ia kodulehekülg)

ise peale tulnud,“ kirjeldab õppejuht Maarika Mae teiste lasteaednike positiivset emotsiooni, mis kinnitab antud ürituse olulisust.

Kuid mis oli lasteaia alustamise juures kõige keerulisem? Lasteaia direktor Juta Koppel meenutab, et tema jaoks oli kõige suurem mure maja tähtajaline valmine ning selle täiendamine ja kohandamine oma nägemuse järgi. „Näiteks olid söögisaalis ümmargused lauad, aga katsusaneid kokkupanna. Vaja oli hoopis neljakandilisi,“ toob Koppel näite pisi-asjadest, mille selgeks tegemine võttis oma aja.

„Teisedki olid üllatunud, et miks varem pole ühisürituste tegemise peale tulnud.“

„Ja kõige raskem oli alguses kannatust säilitada,“ lisab õppejuht Maarika Mae. Ühes on ta aga kindel - kõige alus on koostöö ning miski ei toimu üleöö. Enne Kiiu lasteaeda töötas Mae Peetri lasteaias. Kuna Peetri lasteaed on samuti nooremapiolne lasteasutus (loodud 2009 – toim.), teab Mae öelda, et alles esimese viie aasta täitumisel oli tunda algusfaasist edasi jõudmist. Seetõttu ongi õppejuht kõige rohkem teadvustanud, et lasteaia loomine on pikaajaline protsess.

Väärtused on kõige alus

Kiiu Kiigepõnni Lasteaed on oma väärtustena sõnastanud innovaatilisuse, turvalisuse, lapsekesksuse, partnerluse ja loovuse. Lisaks nendele väärtustele kantakse kogu majas edasi ka „Kiusamisest vabaks!“ metoodika nelja põhiväärtust - julgust, austust, hoolivust ja sallivust. „Need on kõige aluseks,“ selgitab direktor Juta Koppel.

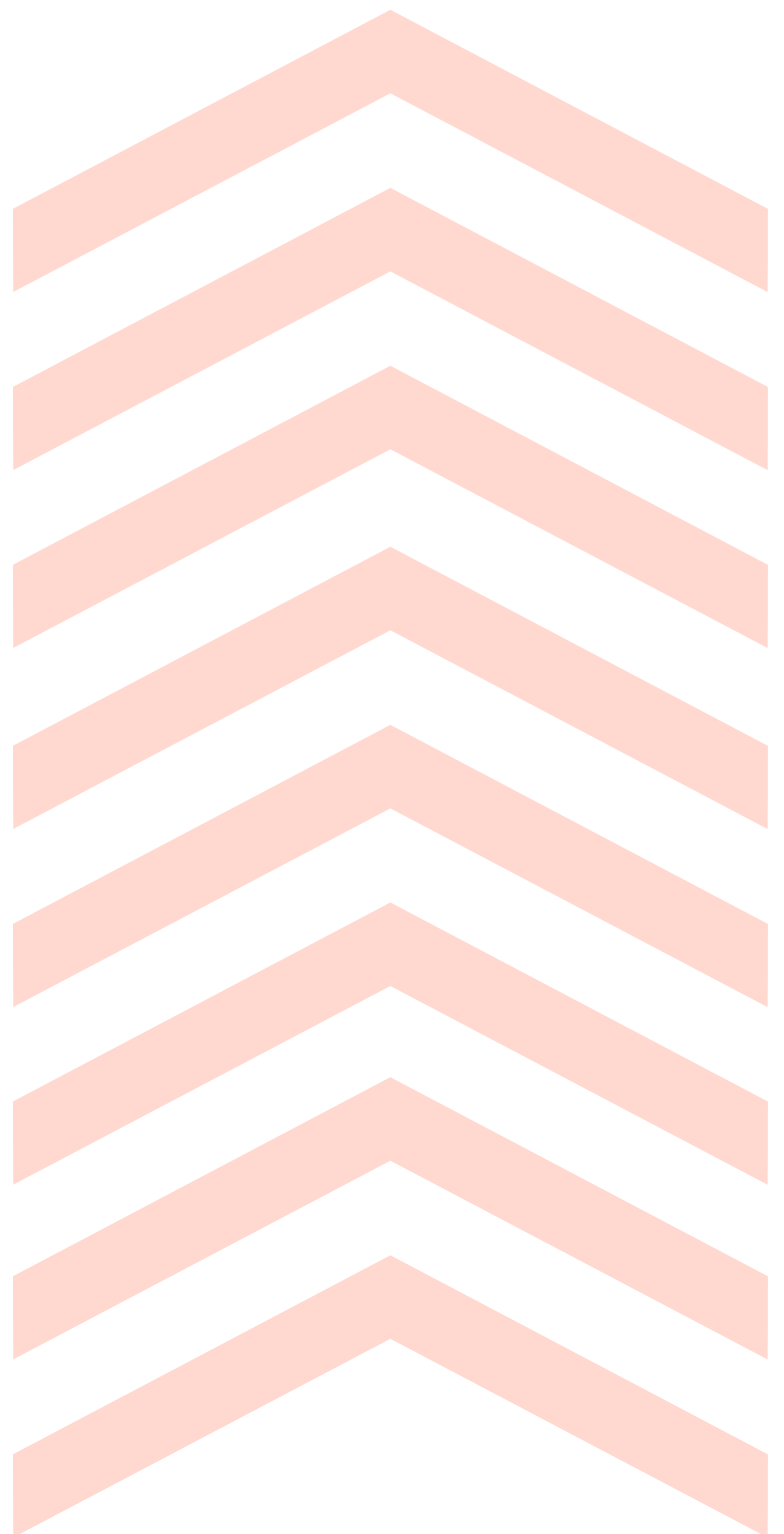

Praeguseks on „Kiusamisest vabaks!“ kasutusel Kiiu lasteaia kahes rühmas: Päikesepaides ja Vikerkaartes. Päikesepaide rühma õpetaja Reelika Kivimaa suhestus metoodikaga juba esimesel koolitusel. „See, mida seal räägiti, polnud minu jaoks üldse võõras,“ leiab Kivimaa. Kui koolitus läbitud ja materjal käes, saabus suvi, mis andis õpetaja jaoks suurepärase aja mõelda, mida ja kuidas uuel õppeaastal lasteaias metoodikaga teha ning missugune peaks ta ise õpetajana olema ja kuidas muutuma. „Nii seda teha ei saa, et tuled kohvriga majja, paned karud lauale ja hakkad pihta,“ selgitab Kivimaa, miks oli sellega alustamiseks vaja teha eeltööd ning esmalt enda sisse vaadata. Seejärel mõtles Kivimaa igale lapsele eraldi ning püüdis mõista, kuidas metoodika võiks töötada. „Näiteks mõnel lapsel on keeruline andeks anda ja kuna see on tema jaoks raske, ei tohi teda hukka mõista, vaid tuleb juhatada sellel teel,“ toob õpetaja näite.

Esmalt tuleb alustada vanematest

Enne laste kokkupuudet karudega pidas Kivimaa oluliseks kiusamist ennetavat metoodikat lapsevanematele tutvustada. Kuid kõigepealt ei näidanud ta vanematele teemakaarte, vaid mängis nendega erinevad olukorrad läbi.

“Rääkisime vanematega väärtustest, tegime massaaži ja lapsevanemad reageerisid nagu lapsed – kes oli elevil, kes häbenes.”

„Rääkisime vanematega väärtustest, tegime massaaži ja lapsevanemad reageerisid nagu lapsed – kes oli elevil, kes häbenes,“ kirjeldab ta lastevanemate koosolekul valitsenud meeleolu. Nagu Kivimaa lootis, olidki vanemad peale kogetut valmis vastu võtma seda, mida ta neile tegelikult edasi anda soovis. Iga lapsevanem kirjutas üles need väärtused, mis on tema arvates lapses tugevad ning teisele need, mida oleks veel arendada vaja. Lastes peituvaid väärtusi mõtestades võitis Kivimaa lapsevanemate poolehoidu.

Kõige populaarsemaks osutus lapsevanemate küsimus: aga mis saab siis, kui mu laps läheb kooli? Seal on ju need lapsed, kes pole „Kiusamisest vabaks!“ metoodikast osa saanud... Siis selgitas Kivimaa neile, et metoodika on jõudnud jubapaljudesse koolidesse, seega on võimalik panna laps kooli, kus on metoodika kasutusel. Lisaks mõjutab teadlik lasteaialaps igal juhul

tulevase klassigrupi kultuuri ning oskab olukordi erinevatest vaatenurkadest näha ning vajadusel ka sekkuda. Peale personaalset lähene mist võtsid lapsevanemad metoodika omaks ning lillad karud leidsid rühmas ning laste südames olulise koha.

Muutused on silmnähtavad

Järjepideva töö tagajärjel on Kivimaa märganud rühmas mitmeid muutusi. Näiteks, kui lapsed muinasjutte illustreerivad, teevad nad seda kahekesi ühele paberile. „Kui alguses joonistasid lapsed muinasjutte illustreerides kakspäikest, siis nüüd suudavad nad jubakompromissile jõuda ning teevad ühe,“ On lapsed Kivimaa sõnul üksteisega altimad koostööd tegema.

Kindlasti on Kiiu Kiigepõnni Lasteaial soov ka ülejäänud rühmad metoodikaga liita, kuid nagu kõige muuga, tuleb ka selleni jõuda samm-sammult. „See on ühtne mõtteviis ja toetab kogu lasteaia kui organisatsiooni ühist väärtust,“ on lasteaia õppejuht Maarika Mae positiivselt meelestatud ning loodab, et peagi jõuavad lillad karud ning „Kiusamisest vabaks!“ väärtused kõikidesse rühmadesse.

„Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ 2015. aasta neljanda kvartali tegemised

Oktoobrikuus toimus „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projekti raames...

... viis „Kiusamisest vabaks!“ metoodika jätkukoolitust Pärnumaa; Harjumaa ja Tallinna; Läänemaa ja Hiiumaa; Viljandimaa ja Tartumaa lasteaeda lasteaedadele ja rühmadele

... kolm kohalikku teabepäeva Võrumaal Võru Lasteaias Sõleke, Hiiumaal Kärdla lasteaias ja Tallinnas Tallinna Padriku Lasteaias

... neli Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Lasteaednike Liidu, Lastekaitse Liidu ja SA Innove korraldatud teabepäeva lasteasutuse riikliku õppekava rakendumisest Pärnus, Narvas, Tartus ja Tallinnas

Novembrikuus toimus „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projekti raames...

... kolm “Kiusamisest vabaks!” metoodika jätkukoolitust Tallinna; Ida-Virumaa ja Tartu lasteaedadele ja rühmadele.

★ ... kaks kohalikku teabepäeva Tallinna Allika Lasteaias ja Läänemaal Haapsalu Lasteaias Vikerkaar

... kaks kooli ja lasteaia koostöös toimunud teabepäeva - Tallinna Arte Gümnaasiumi ja Tallinna Lasteaed Pallipõnni ühine teabepäev ja Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaia ja Kadrioru Saksa Gümnaasiumi ühine teabepäev

★ ... üks Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Lasteaednike Liidu, Lastekaitse Liidu ja SA Innove korraldatud teabepäev lasteasutuse riikliku õppekava rakendumisest Rakveres

... MTÜ Moreno Keskuse 25 pilootkooli koordinaatorite supervisioon

... MTÜ Moreno Keskuse supervisioon uutele koolitajatele ja nõustavatele meeskondadele

Detsembrikuus toimus „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ projekti raames...

★ ... Taani koostööpartnerite külastusvisiit Eestisse

... kohalik teabepäev Tallinna Arbu Lasteaias

LISAINFO

- › www.kiusamisestvabaks.ee
- › www.lastekaitseliit.ee
- › ajakiri.lastekaitseliit.ee
- › lapsehaal.lastekaitseliit.ee
- › www.targaltinternetis.ee
- › konventsioon25.lastekaitseliit.ee

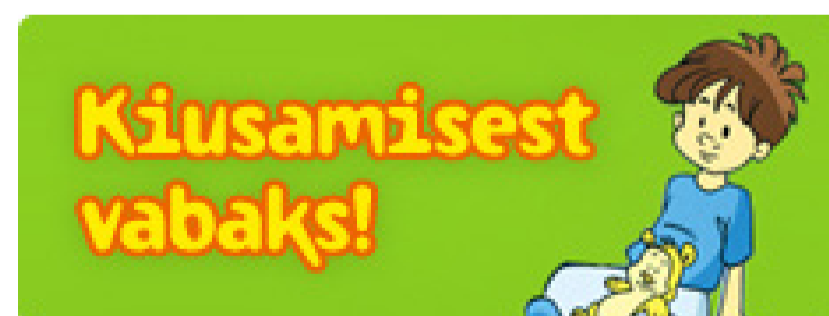
Uuri ka lastekaitse liidu

Lastelaagrite kohta

- › www.lastelaagrid.eu

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

Anna meile tagasidet
ja soovita teemasid,
mida võiksime järgmistes
numbrites kajastada.

ajakiri@lastekaitseliit.ee

